

شورای امنیت ملل متحد

۱۰ جولای ۲۰۰۸

نماینده ویژه سرمنشی ملل متحد برای افغانستان

کای آیده

جناب رئیس،

از این که فرصت یافتم در شورای امنیت ایراد سخن کنم، سپاسگزارم.

اجازه دهید سخنانم را با ابراز سپاس از حمایت قاطعانه‌ای آغاز کنم که بسیاری از شما در سه ماه گذشته، در دور این میز، از بنده و مأموریت یوناما به عمل آورده‌اید. این حمایت، مایه دلگرمی فراوان برای من و یوناما بوده و توان سیاسی ارزشمندی برای ما فراهم کرده است.

این گزارش، گزارش معمول شورای امنیت نیست و از همین رو، دامنه آن محدود است. با این حال، گزارش مهمی است که بر نتایج کنفرانس پاریس و رهنمودهای ارائه شده از سوی آن کنفرانس تمرکز دارد، که بر اساس تقاضای شورای امنیت در قطعنامه ۱۸۰۶ آن ارائه می گردد.

فعالیت‌های ما طی ۱۸ ماه آینده بر اساس سه مؤلفه هدایت خواهد شد: تقویم سیاسی، تعهدات به عمل آمده در پاریس و تحولات اوضاع در صحنه عمل.

مؤلفه نخست، تقویم سیاسی است که منظور من از آن، به گونه مشخص روند انتخاباتی پیش روی ما می باشد. امروز در کابل، کمیسیون مستقل انتخابات تصمیم خود را در مورد چگونگی ادامه روند انتخاباتی اعلام کرد. این تصمیم به ما امکان می دهد تا روند ثبت نام رأی دهندگان را آغاز کنیم. دیدگاه ما این بوده است که این روند باید به گونه ای برگزار شود که همه افغان ها بتوانند به طور مساویانه در انتخابات شرکت کنند و در عین حال، دشواری هایی که در زمینه امنیت با آن روبه رو هستیم نیز در نظر گرفته شود. تصمیم کمیسیون مستقل انتخابات، زمینه مناسبی را برای جامعه بین المللی فراهم می سازد تا حمایت مالی مورد نیاز را تأمین کند. یوناما آماده است، بنا بر درخواست رئیس جمهور کرزی، در سراسر روند انتخابات از مقامات افغان حمایت به عمل آورد.

دومین مؤلفه ای که فعالیت های ما را رهبری می کند، تعهداتی است که در ۱۲ جون در پاریس صورت گرفت. کنفرانس پاریس موفقیت آمیز بود. این کنفرانس از لحاظ جلب تعهدات مالی موفق بود، زیرا بیش از ۲۰ میلیارد دلار امریکایی برای حمایت از

تلاش‌های مشترک ما در افغانستان جمع‌آوری کرد. همچنین از لحاظ سیاسی نیز موفقیت‌آمیز بود، زیرا زمینه را برای تقویت مشارکت میان ما فراهم ساخت. حکومت افغانستان استراتژی انکشاف ملی افغانستان را ارائه کرد که تحت رهبری افغانستان، نقشه راه مشترک ما برای پنج سال آینده خواهد بود. جامعه بین‌المللی نیز تعهد کرد که منابع خود را در راستای این استراتژی تنظیم کند.

آغاز تطبیق استراتژی انکشاف ملی افغانستان در مقطع حساسی صورت می‌گیرد. ما به درک روشن‌تری از مسیر پیش‌رو نیاز داریم و باید انرژی بیشتری را به فعالیت‌های خود اختصاص دهیم. من به هیچ‌وجه قصد ندارم دستاوردهای هفت سال گذشته را کم‌اهمیت جلوه دهم. این دستاوردها اساسی و گسترده‌اند و در بسیاری موارد، هنوز آن‌گونه که باید مورد شناسایی و ارزیابی قرار نگرفته‌اند. با این حال، پرسش‌هایی که من هر روز با آن‌ها روبه‌رو می‌شوم، دقیقاً به ماهیت تعهداتی مربوط می‌شوند که در اعلامیه پاریس پذیرفتیم: آیا برنامه‌ای داریم که بتواند همه ما را در فعالیت‌هایمان متحد سازد؟ آیا جامعه بین‌المللی منابع خود را به اندازه کافی مؤثر و مناسب به مصرف می‌رساند؟ آیا حکومت افغانستان به اندازه کافی به مبارزه با فساد و عملکردهای نادرست متعهد است؟ من اطمینان دارم که اگر به تعهدات صورت گرفته در پاریس عمل نکنیم، حمایتی را که به آن وابسته‌ایم، چه در افکار عمومی افغانستان و چه در افکار عمومی کشورهای کمک‌کننده، به مخاطره خواهیم انداخت.

بخش مهمی از تطبیق استراتژی انکشاف ملی افغانستان این خواهد بود که اطمینان حاصل کنیم اولویت‌های آن رعایت می‌شوند. در این زمینه، دو رکن مهم وجود دارد که برای موفقیت تمامی تلاش‌های دیگر ما تعیین‌کننده خواهند بود. نخست، لازم است تلاش گسترده‌ای را در راستای نهادهای سازی روی دست گیریم. موجودیت نهادهای مستحکم‌تر، باصلاحیت‌تر و پاسخ‌گوتر، پیش‌شرط تأمین امنیت و تحقق توسعه و نیز موجب افزایش اعتماد مردم افغانستان نسبت به حکومت خودشان است.

رکن دوم، گسترش بخش‌های کلیدی اقتصاد است. نیاز فوری وجود دارد تا تولیدات زراعتی افزایش یابد و در پروژه‌های بزرگ انرژی سرمایه‌گذاری صورت گیرد. با وجود این واقعیت که تقریباً ۸۰ درصد مردم افغانستان برای تأمین معیشت خود به گونه مستقیم به زراعت وابسته‌اند، تنها بخش بسیار اندکی از تلاش‌های مشترک ما در این سکتور سرمایه‌گذاری شده است. این سکتور مورد غفلت قرار گرفته است و دیگر نمی‌توان اجازه داد که همچنان نادیده گرفته شود. رشد واقعی و پایدار اقتصادی می‌تواند از سکتورهای زراعت و انرژی سرچشمه بگیرد.

اعلامیه پاریس همچنان دربرگیرنده تعهد قوی برای ارائه مؤثرتر کمک‌ها است. کشورهای کمک‌کننده در پاریس نشان دادند که اکنون آمادگی بیشتری وجود دارد تا منابع بیشتری در داخل افغانستان به مصرف برسد، کمک‌های بیشتری از طریق بودجه‌های افغانستان ارائه شود و توجه بیشتری به ترویج تدارکات افغانی و ظرفیت‌سازی معطوف گردد. این تحول مهمی است. همچنان باید تأکید شود که منافع توسعه باید به گونه عادلانه به تمامی ولایات برسد. نمی‌توانیم اجازه دهیم ولایات فقیر، عاری از کوکنار، امن و برخوردار از رهبری بهتر، در تلاش‌های انکشافی ما نادیده گرفته شوند. مردم این ولایات باید عملاً شاهد عدالت در روند انکشاف باشند و ما باید آنان را در برابر بی‌ثباتی احتمالی در آینده مصون سازیم.

چنین بهبودهایی در نحوهٔ ارائهٔ کمک‌های بین‌المللی باید با عزم و ارادهٔ جانب افغانستان برای بهبود کیفیت اداره، افزایش پاسخ‌گویی و مبارزه با فساد همراه باشد. این واقعیت برای من مایهٔ دلگرمی است که رئیس‌جمهور کرزی اکنون به‌گونهٔ منظم با نزدیک‌ترین وزیران خود نشست برگزار می‌کند تا پاسخ حکومت خویش را در قبال تعهدات پاریس، از جمله تعهدات مرتبط با مبارزه با فساد و پاسخ‌گویی، تدوین کند.

قطعنامهٔ ۱۸۰۶ شورای امنیت، وظیفهٔ دشوار بهبود هماهنگی تلاش‌های مشترک ما را به یوناما سپرده است.

دشوارترین بخش این مأموریت، هماهنگ‌سازی فعالیت‌های انکشافی خواهد بود. برای من بسیار مهم است که اعلامیهٔ پاریس به‌صراحت بیان کرده است که هماهنگی باید تمامی کمک‌های انکشافی را دربر گیرد، خواه این کمک‌ها از طریق نهادهای انکشافی، سازمان‌های غیردولتی یا تیم‌های بازسازی ولایتی ارائه شوند. در زمینهٔ هماهنگی کمک‌های انکشافی، هیچ استثنایی نمی‌تواند وجود داشته باشد.

اکنون ما، همراه با شرکای افغان خود، در حال ایجاد ساختارهای مورد نیاز برای بهبود تلاش‌های مشترک هماهنگی هستیم.

جناب رئیس، سومین مؤلفه‌ای که فعالیت‌های ما را هدایت می‌کند، تحولات اوضاع در عرصهٔ عمل است. هیچ تردیدی وجود ندارد که ما چالش‌های بشردوستانه در افغانستان را کمتر از میزان واقعی آن ارزیابی کرده‌ایم و جان هولمز این موضوع را با جزئیات بیشتری مورد بحث قرار خواهد داد. در ماه جنوری سال جاری، حکومت افغانستان و برنامهٔ جهانی غذا درخواست مشترکی را برای تأمین کمک‌های غذایی منتشر کردند. امروز نیز درخواست مشترک دیگری در کابل ارائه شده است تا به بحران در حال ظهور مصونیت غذایی رسیدگی شود. این چالش‌های دوامدار بشردوستانه، کمبود آشکار ظرفیت برای رسیدگی به نیازهای آسیب‌پذیرترین افراد را نمایان ساخته‌اند. سازمان‌های غیردولتی در این زمینه از ما انتقاد کرده‌اند و انتقاد آنان به‌جا است. ما باید به‌گونهٔ فوری ظرفیت خود را برای پیش‌بینی، ارزیابی، هماهنگی و پاسخ‌گویی به بحران‌های بشردوستانه تقویت کنیم. همچنان باید برای بسیج سریع چنین منابعی، راهکارهای مبتکرانه و خلاقانه‌ای را به‌کار گیریم.

وضعیت موجود در نتیجهٔ وخامت روزافزون شرایط امنیتی، پیچیده‌تر شده است. ما در ماه‌های گذشته انتظار افزایش فعالیت‌های شورشیان را داشتیم؛ اما آنچه شاهد بوده‌ایم، سطح بی‌سابقه‌ای از فعالیت‌های شورشی و تروریستی، به‌ویژه در ولایات ناآرام جنوب و شرق کشور، بوده است. افزون بر این، حضور گسترده‌تر شورشیان را در شماری از ولسوالی‌ها و ولایات مناطق مرکزی کشور نیز مشاهده کرده‌ایم. حمله‌ای که سه روز پیش در مقابل سفارت هند در کابل صورت گرفت، توانایی تروریستان را برای انجام حملات مرگبار در قلب پایتخت به‌روشنی آشکار ساخت.

وضعیت موجود مؤید این است که در آیندهٔ قابل پیش‌بینی، حضور نیرومند نیروهای بین‌المللی همچنان ضروری خواهد بود. همچنین نیاز است تا همکاری و درک متقابل میان بخش‌های نظامی و ملکی فعالیت‌های ما بهبود یابد. ما در یوناما به‌منظور تقویت همکاری‌های ملکی و نظامی، گفتگوهای بیشتری را با آی‌ساف انجام خواهیم داد. این کار و نیز گسترش حضور یوناما در کشور را به‌گونه‌ای انجام خواهیم داد که تمامیت و استقلال مأموریت ما و درک درست از آن تضمین گردد و احترام به اصول بشردوستانه تقویت شود.

یکی از موضوعات به خصوص حساس، مسئله حفاظت از افراد ملکی است که یکی از عناصر اساسی اجندای حقوق بشر و امور بشردوستانه یوناما به شمار می‌رود. افزایش شمار تلفات ملکی، مایه نگرانی جدی ما است. پیش از همه، باید تمامی تلاش‌های ممکن صورت گیرد تا شمار تلفات ملکی به حداقل کاهش یابد. من در مورد این موضوع و سایر مسائل، به گونه منظم با فرمانده آیساف گفتگو می‌کنم. ما توافق داریم که باید راهکارهایی را ایجاد کنیم تا هنگام گزارش‌دهی درباره تلفات ملکی، از هرگونه ابهام و سردرگمی در مورد واقعیت‌ها جلوگیری شود. با این حال، هنگامی که درباره تلفات ملکی صحبت می‌کنیم، باید صریح باشیم: شورشیان همچنان بی‌اعتنایی کامل خود را نسبت به جان افراد ملکی نشان داده‌اند؛ چنان‌که این امر سه روز پیش در حمله هدفمند بر سفارت هند در کابل، به فاجعه‌بارترین شکل به نمایش گذاشته شد.

من بارها تأکید کرده‌ام که راه‌حل منازعه در افغانستان نمی‌تواند صرفاً یک راه‌حل نظامی باشد؛ بلکه اساساً باید یک راه‌حل سیاسی باشد. نیاز به یک گفتگوی سیاسی گسترده و فراگیر میان افغان‌ها وجود دارد؛ گفتگویی که بتواند وحدت ملی را تقویت کند، به روند ملت‌سازی تحرک بیشتری ببخشد و زمینه‌های دستیابی به صلح را بهبود بخشد. چارچوب این گفتگو باید از سوی خود افغان‌ها تعیین شود و با رعایت قانون اساسی و قطعنامه‌های مرتبط شورای امنیت پیش برده شود. با این حال، اکنون لازم است به بُعد سیاسی دستیابی به ثبات، اهمیت و برجستگی بیشتری داده شود.

در نهایت، نیاز است همکاری و گفتگوی منطقه‌ای در مورد شماری از مسائل مهمی که منطقه با آن‌ها روبه‌رو است، از جمله مواد مخدر، مهاجرین و امنیت، تقویت گردد. در سایر بخش‌ها، مانند همکاری در زمینه‌های انرژی، زیربنای و تجارت نیز ظرفیت‌های فراوانی وجود دارد. باید از این اجندای مثبت به گونه مؤثر بهره‌برداری شود. یوناما آماده است هر زمانی که کشورهای منطقه نقش سازنده‌ای برای ما در نظر داشته باشند، مشارکت کند. امروز در مورد این مسائل با وزیران امور خارجه پاکستان و افغانستان گفتگو کردم. در جریان این گفتگوها، بر ضرورت ادامه روند جرگه مشترک میان دو سوی مرز و نیز پیگیری یک گفتگوی سیاسی با هدف یافتن راه‌حل برای چالش‌های مشترک تأکید کردم.

جناب رئیس،

همان‌گونه که در گزارش سرمنشی نتیجه‌گیری شده است، وظایف پیش‌روی یوناما بسیار گسترده و مهم‌اند. من با نتیجه‌گیری ایشان موافقم که این وظایف را می‌توان در چارچوب مأموریت تعیین‌شده در قطعنامه ۱۸۰۶ انجام داد و نیازی به تعدیل یا افزودن موارد جدید به این مأموریت وجود ندارد.

آنچه ما نیاز داریم، منابع است: شمار بیشتری از کارمندان واجد شرایط و منابع مالی لازم برای انجام فعالیت‌هایمان در عرصه عمل. اکنون به تدریج در حال کاهش شمار بست‌های خالی هستیم که این امر مایه دلگرمی است. با این حال، اگر بخواهیم به چالش‌های ناشی از نشست پاریس رسیدگی کنیم، لازم است سقف کنونی تشکیلات کارمندان به میزان قابل‌ملاحظه‌ای افزایش یابد.

ما در مقطع حساسی در افغانستان قرار داریم. یوناما تنها در صورتی قادر خواهد بود نقش خود را ایفا کند که منابع اضافی و قابل‌ملاحظه در اسرع وقت در اختیار این مأموریت قرار داده شود.

سپاسگزارم، جناب رئیس.